

kan etablere sin Lovgivning under saadanne Former, at den ganske unddrager sig Nævnets Medarbejderskab. Det er muligt, at man kan det. Man vilde vel ogsaa i nogen Grad kunne gøre det her i Danmark, men saa vilde det være Udtryk for, at den gode Villie fra begge Sider eller fra den ene Side mangler. Og hvis det er Tilfældet, nytter i Virkeligheden alle Lovbestemmelser saare lidet.

Ved Oprettelsen af de to Fonds, som omhandles i Lovforslaget § 14, vil ethvert finansielt Mellemværende mellem de to Folk være fuldstændigt og endeligt afviklet, og jeg gaar ud fra, at Udtalelsen herom i Bemærkningerne til Lovforslaget har fundet udelt Billigelse saavel fra islandsk som fra dansk Side, saaledes at man ikke kan tænke sig, at dette Spørgsmaal, som har givet Anledning til saa megen Strid og sat saa megen ond Frugt, paa ny kan opstaa. Og jeg nærer det Haab, at naar man i Henhold til § 12 ved særlig Overenskomst skal ordne de mange Forhold Landene imellem, som staar tilbage at ordne, det da maa ske i en Aand, som gør Tvivl om, at man fra begge Sider har den allerbedste Villie til at fortsætte Samlivet, til Skamme.

Ved Lovforslagets § 1 stilles Danmark og Island ved hinandens Side som frie og suveræne Stater, forbundne ved en fælles Konge, men ikke blot derved, selvfølgelig ikke blot derved, men ogsaa ved de i Løven om Overenskomsten indeholdte Bestemmelser, og i den Henseende maa det siges, at først og fremmest § 6 i Forslaget giver Udtryk for den nærmere Tilknytning, der skal skabes mellem de to Folk. Mod første Stykke har der været rejst en stærk Kritik. Man har navnlig henvist til, at noget tilsvarende til første Stykkes Indhold, sammenholdt med andet Stykke, hvor Talen er om Værnepligten, som Islændinge i Danmark skal være fritagne for, ikke findes i nogen anden Konvention mellem Stater. Denne Indvending synes mig ikke at veje særlig stærkt, taget isoleret. Spørgsmaalet er, om Bestemmelsen kan afstedkomme Vanskeligheder for Samvirken i den kommende Tid mellem de to Folk, og det ser jeg i og for sig ikke kan blive Tilfældet, naturligvis stadig forudsat, at man ikke direkte tilsigter noget saadant. Danske paa Island vil altsaa blive islandske Statsbor-

gere og omvendt. Man har villet mene, at Mangelen af en Optionsparagraf for Danske paa Island gjorde Bestemmelsen her fuldstændig umulig, og man har endogsaa villet hævde, at det betød intet mindre end en Hensynsløshed overfor Danske paa Island. Men Forholdet er dog dette, at hvis Danske, der nu opholder sig paa Island, vender tilbage og paa ny bosætter sig i Danmark, nyder de atter deres danske Statsborgerrettigheder ubeskaaret; de er med andre Ord paa ny danske Statsborgere, og saa længe de opholder sig paa Island, ser jeg ikke, hvilken real Betydning en saadan Optionsret vilde have for dem. Man har som nævnt villet finde en Ulighed mellem Danskes og Islænderes Rettigheder deri, at islandske Statsborgere i Danmark fritages for Værnepligt, men da Island jo er vedvarende neutralt, faar danske Statsborgere, som bor deroppe, deres islandske Statsborgerret uden Værnepligt, og jeg turde da maaske spørge, om der er Grund til paa nærværende Tidspunkt at gøre Værnepligtsspørgsmaalet til et Hovedagitationsmiddel. Vi haaber dog alle sammen, at efter disse fire Aars Verdensbrand skulde der paa den lutrede Jord, som vi haaber skal komme, ikke i fremtrædende Grad blive Plads for en Værnepligt i dette Ords hidtidige Betydning. Og hæves Overenskomsten, naar disse 22 Aar er gaaet, og Danske paa Island derefter vil vende tilbage til Hjemlandet, vil det blive fornødent ved særlig Lov at give dem deres danske Indfødsret tilbage, men jeg synes, at det bliver en Sag, der vil være at afgøre til den Tid, og en Sag, som ikke behøver at beskæftige den danske Lovgivningsmagt i Øjeblikket. At Island kan gennemføre Bestemmelser, der fastsætter andre Vilkaar for dansk Statsborgerret i Island end gældende for islandske Statsborgere i Danmark, er sikkert nok, det har Statsministeren ogsaa paapeget, men det følger af Forbundslovens Bestemmelser, at i saa Fald maa Islænderne selv underkaste sig de samme Betingelser. Og under alle Omstændigheder maa Bestemmelsen i den islandske Forfatningslov om 5 Aars Ophold som Betingelse for, at Danske kan faa Statsborgerrettigheder, bortfalde, naar det her foreliggende Forslag ophøjes til Lov. Og dette, at Færinges og Danske i det hele taget uden Hensyn til Bopæl faar